

การวิเคราะห์สำนวนกลอนซออุเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย¹

A MELODIC PATTERNS ANALYSIS OF SAW U IN THE CHAKHAE HANG YAO SAM CHAN SONG : SUKHOTHAI COLLEGE OF DRAMATIC ARTS' PERFORMANCE PRACTICE

ณัฐธยา รังสิยานนท์ / NATTHAYA RANGSIYANON *

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

SUKHOTHAI COLLEGE OF DRAMATIC ARTS, BUNDITPATANASILPA INSTITUTE OF FINE ARTS.

Received : April 15, 2025
Revised : August 11, 2025
Accepted : August 25, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สำนวนกลอนซออุเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทฤษฎีบันได 9 ขั้น ทางสุนทรียศาสตร์ และทฤษฎีฝึกหัดขัดเกลา ผลการวิจัยพบว่า สำนวนกลอนสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐาน ในการนำไปใช้สอนเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงซออุ เนื่องจากเป็นเพลงตระกูลลูกเต๋า ใช้หน้าทับปรบไก่ ประกอบด้วย 3 ท่อน แต่ละท่อนมี 2 จังหวะหน้าทับ และใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง ในกลุ่มบันไดเสียงซอล สำนวนกลอนที่ปรากฏ ประกอบด้วย กลอนไต่ลวด กลอนผสมทางฆ้อง กลอนไต่ไม้ กลอนสับนก สำนวนกลอนที่บรรเลงมากที่สุด คือ กลอนไต่ลวด ทักษะที่เกิดจากการฝึกฝนสำนวนกลอนดังกล่าว ได้แก่ 1) ทักษะการใช้นิ้วกดสายที่แม่นยำเสียงจากกลอนไต่ลวด กลอนไต่ไม้ และกลอนผสมทางฆ้อง 2) ทักษะการสร้างคุณภาพเสียง โดยเฉพาะกลอนสับนกที่เน้นน้ำหนักเสียงสม่ำเสมอ และความกลมกลื่นของการใช้คันชักและแรงกดสาย 3) ทักษะการจดจำทำนองเพลงได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากโครงสร้างเพลงที่มีทำนองหลักคล้ายกันในแต่ละท่อน แต่มีการใช้สำนวนกลอนซออุที่หลากหลาย เพื่อสุนทรียะการฝึกฝนตามสำนวนกลอนข้างต้นจึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบรรเลงซออุ เพราะจะทำให้เกิดน้ำเสียงที่หนักแน่นมีคุณภาพ ทำให้เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เป็นเพลงสำหรับฝึกซออุขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญเพลงหนึ่ง

คำสำคัญ: ซออุ, เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น, สำนวนกลอนซออุ

Abstract

This research analyzed the melodic patterns of the Saw U performance of the Chakhae Hang Yao Sam Chan song, as practiced by the Sukhothai College of Dramatic Arts. The study employed a qualitative research methodology, utilizing the Nine - Step Aesthetic Ladder Theory and the Practice - Refinement Theory for data analysis. The research findings indicated that the melodic patterns of the song aligned with the quality standards of Thai traditional music, serving as a benchmark for

1 ทุนผลิตผลงานทางวิชาการ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

* ผู้นิพนธ์หลัก E - mail : nattaya002426@gmail.com

Saw U instruction and skill development. This was due to its classification as a Luk Thao genre song, employing the Prob Kai rhythmic pattern, and consisting of three sections, each with two rhythmic patterns. All seven notes were utilized within the G major scale. The observed samnuan korn included Klon Tai Luat, Klon Pasom Thang Khong, Klon Tai Mai, and Klon Sap Nok, with Klon Tai Luat being the most frequently performed. The study identified three key skill developments from practicing these patterns: first, Precise finger - pressing skills (Klon Tai Luat, Klon Tai Mai, Klon Pasom Thang Khong) ; secondly, quality sound production Klon Sap Nok, emphasizing smooth bowing and consistent string pressure, and lastly, accurate melody recall due to the song's consistent core melodic structure across sections, augmented by diverse Saw U patterns for aesthetic appeal. Thus, practicing Saw U with these melodic patterns significantly enhances performance quality, yielding a robust and high - quality tone. This research underscores the importance of Chakhae Hang Yao Sam Chan as a foundational song for Sew U training.

Keywords: Saw U, Chakhae Hang Yao Sam Chan song, Saw U melodic patterns

บทนำ

ปัจจุบันวิชาดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่ใช้ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสายวิชาชีพ และการศึกษาทั่วไป มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา สถาบันที่เปิดการเรียนการสอนดนตรีนั้น มีทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในเขตส่วนกลางและตามภูมิภาคต่าง ๆ เปิดรับผู้เรียนที่มีความสนใจในวิชาชีพด้านดนตรีไทยอย่างกว้างขวาง วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย เป็นสถานศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิชาเอกดนตรีไทย อาจารย์ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจในรายวิชาเป็นอย่างดี ประกอบกับในช่วงปี 2563 ถึงปัจจุบัน การเรียนการสอนได้รับผลกระทบจากภาวะการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

ในรายวิชาทักษะดนตรีไทย (วิชาเอกเครื่องสาย) มีนักศึกษาวิชาชีพครู ฝึกปฏิบัติเอก เครื่องมือซอด้วง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงและวิธีการดำเนินกลอนที่เป็นเอกลักษณ์ น้ำเสียงของซอด้วง ต้องอาศัยความชำนาญในการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษานำไปใช้ในวิชาชีพครู ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาทางเพลงซอด้วง เนื่องจากมีนักศึกษาเครื่องมือเอกซอด้วง ที่ต้องการให้เกิดความเข้าใจการแปรทำนอง และได้เล็งเห็นความงดงามในการแปรทำนองเพลงจากทางฆ้องเป็นทางซอด้วง แนวการ

ดำเนินเพลงของซอด้วงมีลักษณะเด่นที่เพิ่มสีสันภายในวงต่าง ๆ ทั้งวงเครื่องสาย วงปี่พาทย์ไม้นวม วงมโหรี ตลอดจนเพลงเดี่ยว และสำหรับเพลงที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาคือ เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เพราะเป็นเพลงทางพื้นที่มีทำนองเข้าใจได้ง่าย และเป็นเพลงที่สำคัญเพลงหนึ่งในวงการดนตรีไทย ได้รับความนิยมนำมาเล่นกันแพร่หลายในหมู่นักดนตรี นอกจากนี้สำนวนกลอนซอด้วง เพลงจระเข้หางยาว ตามแนวทางของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ได้ผ่านการนำมาใช้ถ่ายทอดให้นักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยมาแล้วหลายต่อหลายรุ่น ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยในทางเพลง เพราะปัจจุบันถึงแม้จะมีพัฒนาการ การแปรทำนองเพลงที่หลากหลาย แต่เพราะเหตุใด จึงใช้สำนวนกลอนตามแนวทางเช่นเดิม จึงมีความต้องการที่จะศึกษา และวิเคราะห์ให้เห็นถึงข้อค้นพบนั้นอย่างเป็นรูปธรรม และเล็งเห็นความสำคัญที่ต้องการให้นักเรียนรุ่นน้องในระดับพื้นฐาน และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ได้นำไปใช้เป็นต้นแบบพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการแปรทำนองจากทางฆ้องเป็นทางซอด้วงในมาตรฐานเดียวกัน และยังไม่มีการจัดทำเป็นสื่อการสอนที่ชัดเจน

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะจัดทำวิจัย โดยใช้วิธีการนำเสนอและจัดทัศนวิพากย์ เพื่อให้ได้ซึ่งแก่นความรู้สำคัญที่ผ่านการกลั่นกรองความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษร เอ็มโอด ครูบัณฑิต ศรีบัว และครูบรรเลง พระยาชัย และผ่านความเห็นร่วมกันจากคณาจารย์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะสร้างผลสัมฤทธิ์ในเชิงวิชาการเป็นรูปธรรมชัดเจน นำไปใช้ปรับเข้าอยู่ในการจัดการเรียนการสอน และเผยแพร่ในรูปแบบเอกสารออนไลน์ ในเว็บไซต์ของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ให้เกิดประโยชน์ในด้านศิลปวัฒนธรรมและเชิงวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำทัศนวิพากย์สำนวนกลอนซออยู่ในเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น ซึ่งเป็นแนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย
2. เพื่อวิเคราะห์สำนวนกลอนและทักษะที่ได้จากการบรรเลงซออยู่เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. บุคคลผู้ให้ข้อมูล
ผู้วิจัยได้เลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อร่วมจัดทำข้อเสนอทัศนวิพากย์ กลุ่มที่ 1 คือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษร เอมโอด ครูบัณฑิต ศรีบัว และครูบรรเลง พระยาชัย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก (Selection Criteria) ดังนี้
 - 1.1 มีประสบการณ์การสอนสาขาวิชาเอกเครื่องสาย ในวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ไม่น้อยกว่า 15 ปี ซึ่งทั้ง 3 ท่านที่ระบุในข้างต้น มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกแบบเจาะจง
 - 1.2 เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย ในเครื่องมือซอด้วง และจะเข้ เป็นที่ยอมรับจากคณาจารย์ภายในวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย และภายนอก ซึ่งทั้ง 3 ท่านที่ระบุในข้างต้น มีคุณสมบัติตามเกณฑ์
- กลุ่มที่ 2 คณาจารย์ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย กลุ่มวิชาเอกเครื่องสาย 25 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้
 - 2.1 เป็นนักเรียน สาขาวิชาเอกเครื่องสายไทย เครื่องมือซอด้วง ระดับมัธยมศึกษา และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ทุกระดับชั้นในปีการศึกษา 2568
 - 2.2 เป็นนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิชาเอกเครื่องสายไทย เครื่องมือซอด้วง วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ทุกระดับชั้นในปีการศึกษา 2568

2.3 เป็นครูหรืออาจารย์ ที่สอนประจำในภาควิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย วิชาเอกเครื่องสายไทย (ทุกเครื่องมือ)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลผลทัศนวิพากย์, แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 เกี่ยวกับงานวิจัย และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมและการจัดกระทำข้อมูล
ผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่มา 2 หมวดใหญ่ ๆ คือ ข้อมูลที่มาจากการทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลที่มาจากการสัมภาษณ์

3.1 การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศึกษาระบบ PQCT (Professional Quality competency Teaching) ของจีรพล เพชรสม (2555, น. 1) นำมาวิเคราะห์ทักษะการบรรเลงซออยู่เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น ว่ามีความเชื่อมโยงกับสมรรถนะของระบบ PQCT (Professional Quality competency Teaching) อย่างไร ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านคุณภาพของเพลงคุณภาพของผู้บรรเลง ซึ่งจะช่วยเป็นแนวคิดให้ผู้สอนและผู้เรียนได้นำไปปรับใช้ต่อยอดในทักษะขั้นต่อไป

ศึกษาทฤษฎีดนตรีไทย (มานพ วิสุทธิแพทย์, 2533, น. 20 - 29) เพื่อทบทวนองค์ประกอบสำคัญของดนตรีไทย 3 ประการ คือ ทำนองหลัก ทำนองแปร และ จังหวะ เชื่อมโยงยืนยันหลักการ การแปรสำนวนกลอนซออยู่แนวทางของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ว่าเป็นทำนองแปรที่มาจากทำนองหลักเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น ที่ใช้ในการเรียนการสอนที่วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ต้นสังกัด

ศึกษาทฤษฎีบันได 9 ขั้นทางสุนทรียศาสตร์ (พูนพิศ อมาตยกุล, 2560, น. 3) เพื่อวิเคราะห์สำนวนกลอนเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น ว่าเป็นแบบฝึกหัดที่พัฒนาความรู้จากทักษะการบรรเลง และใช้วิเคราะห์ผลการจัดทำทัศนวิพากย์ ว่ามีความเชื่อมโยงด้านสุนทรียะอย่างไร ส่งผลให้ผู้เรียนมีเทคนิควิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนและเพิ่มสุนทรียะในการบรรเลงซออยู่ได้อย่างไร

ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกรมศิลปากร, 2553, น. 12 - 30) เพื่อวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงความรู้จากการบรรเลงเพลง

จะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ว่าแสดงความเป็นมาตรฐานตามเกณฑ์หรือไม่

ศึกษาทฤษฎีฝึกหัดขัดเกลา (พูนพิศ อมาตยกุล, 2555, น. 5) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านความพร้อม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ของผู้เรียน ว่ามีความเชื่อมโยงกับการฝึกหัดเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น และสัมพันธ์กับหลักการของทฤษฎีฝึกหัดขัดเกลาว่าทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนหรือไม่

3.2 ข้อมูลที่มาจากการจัดทำทัศนวิพากษ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดสัมมนา “หัวข้อสำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย” โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เสนอแนวทางการใช้ทักษะ และสำนวนกลอนที่มีในเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น เพื่อสำหรับเป็นแนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย โดยมีคณาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ภาควิชาดุริยางคศิลป์ ร่วมรับฟังและเสนอแนะข้อคิดเห็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ตามประเด็นวัตถุประสงค์แบบ Thematic Analysis แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ตีความผลทัศนวิพากษ์ตามข้อมูลที่ปรากฏ 2) ตีความสำนวนกลอนที่ปรากฏเชื่อมโยงให้เห็นข้อทักษะที่สำคัญที่สะท้อนนัยหรือประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการฝึกฝนสำนวนกลอนเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น โดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย) ช่วยตีความ ประกอบด้วย

4.1 การวิเคราะห์ผลทัศนวิพากษ์สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปผล โดยจัดทำแบบประเมินความเหมาะสมของสำนวนกลอนและทักษะที่นำมาใช้จำแนกเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง เหมาะสมที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสม
- 3 หมายถึง พอใช้ได้
- 2 หมายถึง ไม่ค่อยเหมาะสม
- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย มาใช้วิเคราะห์เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนกลอนและทักษะที่จะเกิดขึ้นจากการฝึกฝนเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แล้วสรุปเชิงพรรณนาวิเคราะห์

4.2 วิเคราะห์สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น ผู้วิจัยเลือกประเด็นในการวิเคราะห์ 3 ประเด็น คือ 1) กระสวนจังหวะของทำนองเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น 2) สำนวนกลอนที่ปรากฏ และ 3) ทักษะที่ได้จากการบรรเลงสำนวนกลอนเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น

5. การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยเรียบเรียงวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์มาอธิบายให้เห็นผลของงานวิจัยในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ตามรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

เพลงจะเข้หางยาว สามชั้น ประพันธ์ขึ้นจากเพลงอัตรา 2 ชั้นของเก่า เรียกกันว่า “เพลงสามเส้า” เพลงนี้บรรเลงรวมในเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง ซึ่งเป็นเพลงฝึกหัดขั้นพื้นฐานสำหรับการเริ่มเรียนดนตรีไทย ที่ครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติได้วางแนวทางไว้

1. ทัศนวิพากษ์สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพของสำนวนกลอนจะเข้หางยาว สามชั้น ผู้วิจัยนำผลทัศนวิพากษ์สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย มาวิเคราะห์กับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกรมศิลปากร, 2553, น. 11 - 13) เพื่อเป็นเกณฑ์วัดคุณภาพของทางเพลงที่นำมาใช้สอนนักเรียน ให้เกิดการพัฒนาทักษะของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

ชั้นที่	เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย	ทัศนวิพากษ์	ผลระดับความเหมาะสม
1 - 3	ขั้นเตรียม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นผู้รู้เสียงดนตรี รู้เสียงดนตรี	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 เพลงจระเข้หางยาว เป็นแบบฝึกไล่มือที่มีระดับเสียงครบทั้ง 7 เสียง	5
		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 มีความเหมาะสมสำหรับฝึกการใช้คันชัก ตามระเบียบวิธี และฝึกสำนวนกลอนพื้นฐาน	4
		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ควรมีการนำสำนวนกลอนที่ไม่ซับซ้อนมาใช้สำหรับฝึก	5
4 - 6	- ความสามารถในการใช้กำลังบังคับเครื่องดนตรี - มีประสิทธิภาพในการจำ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่าสำนวนกลอนได้ลวด กลอนผสมทางซ้อง กลอนไต่ไม้ กลอนสับนก มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการสีเข้าออก และทำให้เกิดทักษะการจดจำสำนวนกลอนประโยคสั้น ๆ และเรียนรู้ทักษะการผูกกลอน	5
		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 สำนวนที่ควรสอดแทรกคือ กลอนผสมทางซ้อง เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการแปลทางซออุ่เบื้องต้น	5
		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 สำนวนที่ควรสอดแทรกคือ กลอนสับนก เพื่อเน้นทักษะการสร้างเสียงชัดเจน	5
7	ขั้นที่ 7 มีความสมบูรณ์ในกระบวนการฝึกฝน การบังคับเครื่องดนตรี	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 ควรเน้นให้นักเรียนสังเกต ตรวจสอบคุณภาพเสียง	5
8	ขั้นที่ 8 มีความสมบูรณ์ ความสามารถในการบรรเลงระดับปานกลาง	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 ควรอธิบายความเชื่อมโยงถึงฐานความคิดไปสู่การแปลทางในเพลงอื่น ๆ	5
		ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 ควรแนะนำเทคนิคการบรรเลงที่จำเป็น เช่น ทักษะการไล่มือ เพื่อเพิ่มกำลังการสีเก็บ ในสำนวนกลอนต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพเสียง และอธิบายเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ในเพลงเดี่ยว เช่น การใช้คันชัก 2 ในการสีเก็บเพลงเดี่ยว	5

ผลการจัดทำทัศนวิพากษ์สำนวนกลอนขออุ้พบว่า เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย แสดงถึงความเป็นมาตรฐานในการนำไปใช้ถ่ายทอดแก่นักเรียน โดยมีความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน สนับสนุนเป็นข้อค้นพบยืนยันได้ดังนี้

1. เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เป็นแบบฝึกไล่มือที่มีระดับเสียงครบทั้ง 7 เสียง ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกไล่ระดับเสียงเข้าไปมาผ่านสำนวนกลอนที่ใช้ ส่งผลให้เกิดความคุ้นชินกับระดับเสียง ประกอบกับการใช้นิ้วกดให้ตรงเสียงและไม่

ผิดเพี้ยน เป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความพร้อมในการบรรเลงเพลงในระดับที่สูงขึ้นตามหลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้นที่ 1 - 3 ขั้นเตรียมประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามคำสั่ง และเป็นผู้รู้เสียงดนตรี

2. สำนวนกลอนแต่ละสำนวนกลอน ทำให้เกิดทักษะสำคัญที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ดังนี้
2.1 กลอนไต่ลวด เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้ นิ้วกดสายแบบเรียงเสียงขึ้นพื้นฐาน แบบไม่ข้ามเสียงมาก

เกินไปในขั้นต้น ช่วยให้จดจำการวางนิ้วกดสายให้แม่นยำขึ้น
พอดีและสัมพันธ์กับการใช้คันชักแบบไม่ผิดเพี้ยน

2.2 กลอนผสมทางฆ้อง เน้นให้เกิดทักษะการ
บูรณาการทางซออยู่กับทางฆ้อง เกิดความเข้าใจในพื้นฐานการ
แปรสำนวนกลอนซอให้ตรงกับลูกตกของทางฆ้อง เข้าใจ
เรื่องการแปรสำนวนแต่ละวรรคเพลง ให้มีวรรคถาม วรรค
ตอบโดยใช้สำนวนกลอนที่หลากหลายมาผูกต่อให้สละสลวย

2.3 กลอนไต่ไม้ เน้นทักษะการกดสายให้แม่นยำ
เสียงในแบบข้ามเสียงมากขึ้นจากการแปรสำนวนในกลอน
ไต่ลวด

2.4 กลอนสับนก เน้นให้เกิดทักษะการใช้คันชักสี
ออกเข้าแบบย่ำเสียง เพื่อให้มีทักษะการใช้คันชักด้วยน้ำหนัก
มือที่สม่ำเสมอและชัดเจนเท่า ๆ กันทั้งคันชักออกและคันชัก
เข้า

สำนวนกลอนที่กล่าวในข้างต้นมีความจำเป็นต่อ
การพัฒนาทักษะการจดจำระดับเสียง ผึกทักษะการสีไล่เสียง
และข้ามเสียง ไม่ให้ผิดเพี้ยน ทำให้เกิดกำลังในการสี จึง
สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ขั้นที่ 4-6 ความ
สามารถในการใช้กำลังบังคับเครื่องดนตรี มีประสิทธิภาพใน

การจำ และขั้นที่ 7 มีความสมบูรณ์ในกระบวนการฝึกฝน
การบังคับเครื่องดนตรี

3. เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น ถือเป็นเพลงระดับ
กลางที่ใช้สำหรับฝึกพื้นฐาน ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อม มี
ความสามารถในการแปรทำนองระดับปานกลาง (ก่อนการ
แปรชั้นสูง คือ เพลงเดี่ยว) (ไชยยะ ทางมีศรี, การสื่อสาร
ส่วนบุคคล, 27 มีนาคม 2568) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน
ดนตรีไทยขั้นที่ 8 คือ มีความสมบูรณ์ ความสามารถในการ
บรรเลงระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เป็นเพลง
ที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานในการนำไปใช้สอนเพื่อพัฒนา
ทักษะการบรรเลงซอตามขั้นที่ 1-8 ผู้เรียนมีความสมบูรณ์
ในการบรรเลง มีความสามารถในการใช้เทคนิคการบรรเลง
ซอระดับปานกลาง เพื่อเป็นฐานการบรรเลงซอในขั้นสูง
(ขั้นที่ 9-11) ระดับความเหมาะสมของการเลือกใช้สำนวน
กลอนอยู่ในระดับ 5 เหมาะสมที่สุด

1. ทำนองหลักเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น
(บรรเลงโดยซอที่บรรเลงไปตามแนวทางของมือฆ้อง)

ท่อน 1

- - - ล	- ดํ ดํ ดํ	- - - รํ	- ดํ ดํ ดํ	- ม ซ ล	- ดํ - รํ	- ดํ - ร	รํ รํ - ดํ
- ม - ซ	- ม - ร	รํ รํ - ด	ดํ ดํ - ล	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ด	ดํ ดํ - รํ
- ด ร ม	ร ม ฟ ซ	ฟ ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ร	- ล ซ ม	ล ซ ม ร	ซ ม ร ด	ม ร ด ล
- ล ซ ม	ซ ม ร ด	ดํ ดํ - ร	รํ รํ - มํ	- ซํ - ล	- ซํ - มํ	มํ มํ - ร	รํ รํ - ดํ

กลับต้น

ท่อน 2

- - - ล	- ดํ ดํ ดํ	- - - รํ	- ดํ ดํ ดํ	- ม ซ ล	- ดํ - รํ	- ดํ - ร	รํ รํ - ดํ
- ด - ฟ	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ฟ	- - - ร	- ด - ฟ	- - ล ซ	ฟ ซ - ล
- ฟ ซ ล	- ดํ - ร	- ฟ - ร	- ดํ - ล	- ดํ - รํ	- ดํ - ล	ล ล - ซ	- ล ซ ฟ
- - - ร	- ดํ - ฟ	- - - ล ซ	ฟ ซ - ล	- ฟ ซ ล	ซ ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ซ

ไม่กลับต้น

ท่อน 2 เทียบกลับ

ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช	ด ด ช ด	ม ร ฟ ช	- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ี ด ี ท	ด ี ท ล ช
- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ร	- ด - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล
- ฟ ช ล	- ด ี - ร	- ฟ - ร	- ด ี - ล	- ด ี - ร ี	- ด ี - ล	ล ล - ช	- ล ช ฟ
- - - ร	- ด ี - ฟ	- - - ล ช	ฟ ช - ล	- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช

ท่อน 3

- ด ด ด	ช ล ด ร	- ฟ ฟ ฟ	ด ร ฟ ช	ด ช ล ท	ด ท ล ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
- ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ช ล ด	ช ล ด ร	- ด ด ด	ช ล ด ร	- ฟ ฟ ฟ	ด ร ฟ ช
- ฟ ช ล	ช ล ท ด ี	ท ร ี ด ท	ด ี ท ล ช	- ร ี ด ี ล	ร ี ด ี ล ช	ด ี ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
- ด - ล	- ช - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล	- ด ี - ร ี	- ด ี - ล	ล ล - ช	- ล ช ฟ

กลับต้น (บัณฑิต ศรีบัว, 2560, น. 102)

เห็นได้ว่า ทำนองหลักเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น มีการเคลื่อนที่ของทำนอง ในกลุ่มบันไดเสียง ซอล ใช้โน้ตครบทั้ง 7 ตัว คือ ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ส่วนวงกลอนซออยู่เพลงจะเข้หางยาว เป็นส่วนวงกลอนที่เน้นความชัดเจนของเสียง และมีความไพเราะน่าฟัง มุ่งเน้นให้ผู้ที่ได้

บรรเลงเกิดทักษะการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ ไปสู่ความเป็นมืออาชีพ โดยมีผู้สอนคอยประเมินศักยภาพให้เกิดความคล่องตัวของระบบนิ้ว กล้ามเนื้อ สำหรับการบรรเลงในทักษะเพลงเดี่ยวชิ้นต่อไป

2. ส่วนวงกลอนซออยู่เพลงจะเข้หางยาว สามชั้น

ท่อน 1

ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ช ม ร ด
ช ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล	ด ช ช ช	ร ม ช ล	ร ด ด ด	ช ล ด ร
ช ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล
ช ล ช ม	ช ม ร ด	ท ล ช ล	ท ด ร ม	ร ม ช ล	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด

กลับต้น

ท่อน 2

ล ล ช ล	ด ร ด ด	ม ร ด ล	ด ร ด ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ช ม ร ด
ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล
ร ฟ ช ล	ช ล ด ร	ฟ ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ล ช ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ
ช ฟ ม ร	ช ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ร ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช

ไม่กลับต้น

ท่อน 2 เทียบกลับ

ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช	ด ด ช ด	ม ร ฟ ช	ล ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ี ท	ด ี ท ล ช
ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล
ร ฟ ช ล	ช ล ด ร	ฟ ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ล ช ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ
ช ฟ ม ร	ช ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ร ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ี ท	ด ี ท ล ช

ท่อน 3

ฟ ด ด ด	ช ล ด ร	ช ฟ ฟ ฟ	ด ร ฟ ช	ด ช ล ท	ด ท ล ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
ฟ ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ช ล ด	ช ล ด ร	ฟ ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ช ล ด ร	ด ล ด ช
ด ร ด ช	ด ล ล ล	ด ล ช ฟ	ล ช ช ช	ล ช ฟ ร	ช ฟ ฟ ฟ	ช ฟ ร ด	ฟ ร ร ร
ด ร ด ช	ด ล ช ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล	ช ล ด ร	ฟ ร ด ล	ด ร ด ล	ด ล ช ฟ

กลับต้น (บัณฑิต ศรีบัว, 2560, น. 102)

3. กระสวนจังหวะของทำนองเพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น

ในการวิเคราะห์กระสวนจังหวะ ผู้วิจัยใช้แนวทางของ มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533, น. 36-37) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิเคราะห์พบว่า เพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น มีกระสวนจังหวะของทำนองเพลง ดังนี้

เพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น

ท่อน 1. กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 1

- - - ล	- ด ี ด ี	- - - ร ี	- ด ี ด ี
- - - X	- X X X	- - - X	- X X X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 2

- ม ช ล	- ด ี - ร ี	- ด ี - ร	ร ี ร ี - ด ี
- X X X	- X - X	- X - X	X X - X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 3

- ม - ช	- ม - ร	ร ี ร ี - ด	ด ี ด ี - ล
- X - X	- X - X	X X - X	X X - X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 4

- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ด	ด ี ด ี - ร ี
- X - X	X X - X	X X - X	X X - X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 5

- ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจังหวะ ซ้ำ ครั้งที่ 1 รูปแบบที่ 5

- ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 6

- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ี ด ี - ร	ร ี ร ี - ม ี
- X X X	X X X X	X X - X	X X - X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ 7

- ช ี - ล	- ช ี - ม ี	ม ี ม ี - ร	ร ี ร ี - ด ี
- X - X	- X - X	X X - X	X X - X

ท่อน 2 กระสวนจังหวะ รูปแบบ ซ้ำ ครั้งที่ 1 วรรค 1

- - - ล	- ด ี ด ี	- - - ร ี	- ด ี ด ี
- - - X	- X X X	- - - X	- X X X

กระสวนจังหวะ รูปแบบที่ (ซ้ำ) วรรค 2

- ม ช ล	- ด ี - ร ี	- ด ี - ร	ร ี ร ี - ด ี
- X X X	- X - X	- X - X	X X - X

กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 8

- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ
- X - X	- X - X	- X - X	- X - X

กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 9

- - - ร	- ด - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล
- - - X	- X - X	- - X X	X X - X

กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 10

- ฟ ช ล	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ล
- X X X	- X - X	- X - X	- X - X

กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 11

- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ช	- ล ช ฟ
- X - X	- X - X	X X - X	- X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 1 รูปแบบที่ 9

- - - ร	- ด - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล
- - - X	- X - X	- - X X	X X - X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 2 รูปแบบที่ 5

- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

เพียวกลับ กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 12

ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช	ด ด ช ด	ม ร ฟ ช
X X X X	X X X X	X X X X	X X X X

ท่อน 3 กระสวนจิ้งหะ รูปแบบที่ 13

- ด ด ด	ช ล ด ร	- ฟ ฟ ฟ	ด ร ฟ ช
- X X X	X X X X	- X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ รูปแบบ 12

ด ช ล ท	ด ท ล ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
X X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 3 รูปแบบที่ 5

- ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ช ล ด	ช ล ด ร
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ รูปแบบ 13

- ด ด ด	ช ล ด ร	- ฟ ฟ ฟ	ด ร ฟ ช
- X X X	X X X X	- X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 4 รูปแบบ 5

- ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 5 รูปแบบ 5

- ร ด ล	ร ด ล ช	ด ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
- X X X	X X X X	X X X X	X X X X

กระสวนจิ้งหะ รูปแบบ 14

- ด - ล	- ช - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล
- X - X	- X - X	- - X X	X X - X

กระสวนจิ้งหะ ซ้ำ ครั้งที่ 1 รูปแบบที่ 11

- ด - ร	- ด - ล	ล ล - ช	- ล ช ฟ
- X - X	- X - X	X X - X	- X X X

เห็นได้ว่า กระสวนจิ้งหะของทำนองเพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น ทำนองหลัก มีกระสวนจิ้งหะ 14 รูปแบบ เป็นกระสวนจิ้งหะที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเป็นทำนองที่มีความถี่ของเสียง จะเห็นได้จากกระสวนจิ้งหะรูปแบบที่ 5 -XXX XXXX XXXX XXXX ที่มีการใช้ซ้ำมากที่สุด แสดงถึงลักษณะการดำเนินกลอนทางพื้นที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลง

3. สำนวนกลอนที่ปรากฏ

ในการวิเคราะห์สำนวนกลอน ผู้วิจัยใช้แนวทางการให้ชื่อกลอนของจิรพล เพชรสม (จิรพล เพชรสม, 2555, น. 31 - 53) จากการศึกษาสำนวนกลอนของทำนองเพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น พบว่า มีการใช้สำนวนกลอน 4 สำนวนกลอน ได้แก่ กลอนไต่ลวด กลอนผสมทางฆ้อง กลอนไต่ไม้ กลอนสับนก ในแต่ละประโยคมีลักษณะ ดังนี้

สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น

3 ชั้น ท่อน 1 ประโยคที่ 1 วรรคหน้า ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางซ้อง

ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลักษณะสำนวนกลอนไต่ลวดจะเรียงเสียงชิดกัน ทั้งเสียงขึ้น และเสียงลงเปรียบเสมือนการเดินเสียงบน เส้นลวด วรรคตอ คือการนำกลอนชนิดต่าง ๆ มาผสมกัน ในตระกูลของกลอนแต่ละประเภท

ประโยคที่ 2 วรรคหน้ากลอนไต่ไม้ ผสมวรรคหลังกลอนสับนก

ช ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล	ด ช ช ช	ร ม ช ล	ร ด ด ด	ช ล ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลักษณะสำนวนกลอนไต่ไม้จะเกาะกลุ่มเสียงในหัว ประโยคของกลอนเชื่อมด้วยการเรียงเสียงชิดกัน ลักษณะนี้ จะมีในรูปของกลอน ถาม ตอบ ในส่วนที่เกาะกลุ่มเสียงกัน เปรียบได้กับข้อไม้ไผ่ ส่วนที่เรียงนั้นเปรียบได้กับส่วนป้อง ไม้ไผ่ สำหรับกลอนสับนก เป็นการใช้เสียงซ้ำ ๆ ย้ำ ๆ ทั้งขึ้น และลง ในประโยคถาม ตอบ

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ช ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ม ร ด	ม ร ด ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 4 วรรคหน้า ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางซ้อง

ช ล ช ม	ช ม ร ด	ท ล ช ล	ท ด ร ม	ร ม ช ล	ด ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น

ท่อน 2 ประโยคที่ 1 วรรคหน้า กลอนสับนก ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางซ้อง

ล ล ช ล	ด ร ด ด	ม ร ด ล	ด ร ด ด	ร ม ช ล	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 2 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ไม้ ทั้งประโยค

ร ฟ ช ล	ช ล ด ร	ฟ ช ฟ ร	ฟ ร ด ล	ด ล ช ฟ	ม ฟ ช ล	ฟ ช ร ม	ฟ ล ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลักษณะสำนวนกลอนไต่ไม้จะเกาะกลุ่มเสียงในหัวประโยคของกลอนเชื่อมด้วยการเรียงเสียงชิดกัน ลักษณะนี้จะมี ในรูปของกลอน ถาม ตอบ

ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ช ฟ ม ร	ช ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ร ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ท่อน 2 เที้ยวกลับ ประโยคที่ 1 วรรคหน้า กลอนสับนก ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด

ฟ ฟ ช ฟ	ม ร ด ช	ด ด ช ด	ม ร ฟ ช	ล ฟ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยค 2 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ด ร ม พ	ม พ ช ล	พ ช ร ม	พ ล ช พ	ช พ ม ร	ด ร ม พ	ช ม พ ช	ล พ ช ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ไม้ ทั้งประโยค

ร พ ช ล	ช ล ด ร	พ ช พ ร	พ ร ด ล	ด ล ช พ	ม พ ช ล	พ ช ร ม	พ ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ช พ ม ร	ช ร ม พ	ช ม พ ช	ล พ ช ล	ร พ ช ล	ช ล ท ด	ท ร ด ท	ด ท ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ท่อน 3 ประโยคที่ 1 วรรคหน้า กลอนสับนก ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด

พ ด ด ด	ช ล ด ร	ช พ พ พ	ด ร พ ช	ด ช ล ท	ด ท ล ช	ด ล ช พ	ล ช พ ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยค 2 ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้องทั้งประโยค

พ ช พ ร	พ ร ด ล	ด ช ล ด	ช ล ด ร	พ ช พ ร	พ ร ด ล	ช ล ด ร	ด ล ด ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนสับนก

ด ร ด ช	ด ล ล ล	ด ล ช พ	ล ช ช ช	ล ช พ ร	ช พ พ พ	ช พ ร ด	พ ร ร ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้องทั้งประโยค

ด ร ด ช	ด ล ช พ	ม ร ด ร	ม พ ช ล	ช ล ด ร	พ ร ด ล	ด ร ด ล	ด ล ช พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

(บัณฑิต ศรีบัว, 2560, น. 103)

เห็นได้ว่า ท่อน 1 ประโยคที่ 1 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้อง ลักษณะสำนวนกลอนไต่ลวดจะเรียงเสียงชิดกัน ทั้งเสียงขึ้น และเสียงลงเปรียบเสมือนการเดินเสียงบนเส้นลวด วรรคตอบคือการนำกลอนชนิดต่างๆ มาผสมกันในตระกูลของกลอนแต่ละประเภท

ประโยคที่ 2 วรรคหน้ากลอนไต่ไม้ ผสมวรรคหลัง กลอนสับนก ลักษณะสำนวนกลอนไต่ไม้จะเกาะกลุ่มเสียงในหัวประโยคของกลอนเชื่อมด้วยการเรียงเสียงชิดกัน ลักษณะนี้จะมีในรูปของกลอน งาม ตอบ ในส่วนที่เกาะกลุ่มเสียงกันเปรียบได้กับข้อไม้ไผ่ ส่วนที่เรียงนั้นเปรียบได้กับส่วนป้องไม้ไผ่ สำหรับกลอนสับนก เป็นการใช้เสียงซ้ำๆ ย้ำๆ ทั้งขึ้น และลง ในประโยคถามตอบ

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ประโยคที่ 4 วรรคหน้า ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้อง

ท่อน 2 ประโยคที่ 1 กลอนสับนกผสม วรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้อง ประโยคที่ 2 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ไม้ ทั้งประโยค ลักษณะสำนวนกลอนไต่ไม้จะเกาะกลุ่มเสียงในหัวประโยคของกลอนเชื่อมด้วยการเรียงเสียงชิดกัน ลักษณะนี้จะมีในรูปของกลอน งาม ตอบ

ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด ทั้งประโยค

ท่อน 2 เทียบกลับ ประโยคที่ 1 วรรคหน้า กลอนสับนก ผสมวรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด

ประโยคที่ 2 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวดทั้งประโยค

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนไต่ไม้ ทั้งประโยค

ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนไต่ลวดทั้งประโยค

ท่อน 3 ประโยคที่ 1 วรรคหน้า กลอนสับนก ผสม วรรคหลัง ใช้สำนวนกลอนไต่ลวด

ประโยค 2 ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้องทั้งประโยค

ประโยคที่ 3 ใช้สำนวนกลอนสับนก
ประโยคที่ 4 ใช้สำนวนกลอนผสมทางฆ้องทั้ง
ประโยค

สำนวนกลอนที่มีการนำมาบรรเลงมากที่สุด คือ
“กลอนไต่ลวด” รองลงมา คือ กลอนผสมทางฆ้อง และ
กลอนไต่ไม้

4. ทักษะที่ได้จากการบรรเลงสำนวนกลอนเพลง
จระเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัย
นาฏศิลป์สุโขทัย

สำนวนกลอนที่ปรากฏ แสดงถึงทักษะที่เกิด
ประโยชน์ต่อผู้บรรเลง ได้ดังนี้

4.1 การใช้ไม้ที่แม่นยำ

ได้มาจากการใช้สำนวนกลอนไต่ลวด กลอนไต่ไม้
และ กลอนผสมทางฆ้อง เนื่องจากการดำเนินทำนองที่มีทั้ง
เรียงเสียง และข้ามเสียง ดังนั้น เมื่อมีการใช้สำนวนกลอนที่
ผสมผสานกันไป จึงทำให้ผู้บรรเลงเกิดทักษะการใช้ไม้ที่กด
สายที่มีความชำนาญ ซึ่งเกิดจากการบรรเลง และฟังเสียง
ไปพร้อม ๆ กัน

4.2 ทักษะการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ

เกิดจากการใช้สำนวนกลอนสับนก ที่เน้นน้ำหนัก
เสียงที่เรียบเสมอกัน เน้นการใช้คันชักและการกดสายที่มี
ความกลมกลืนระหว่างนิ้วมือและคันชัก ทักษะการใช้ไม้และ
คันชักที่ได้ คือ ทำให้เกิดคุณภาพเสียงซอที่ชัดเจน

4.3 ทักษะการจดจำทำนองเพลงที่แม่นยำ

เกิดจากลักษณะโครงสร้างเพลงที่มีความคล้ายกัน
ในแต่ละท่อนเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น เป็นเพลงที่มีความ
ยาวพอสมควรมีถึง 3 ท่อน ในแต่ละท่อนจะมีสำนวนทาง
พื้นที่คล้ายกัน ผู้บรรเลงต้องมีสมาธิ อีกทั้งผู้บรรเลงต้องจำ
สำนวนกลอนในแต่ละท่อนเพื่อบรรเลงเก็บ มีการใช้สำนวน
ที่ผสมผสาน วรรคหน้าใช้กลอนอีกอย่าง วรรคหลังใช้สำนวน
กลอนอีกอย่าง การฝึกฝนซอ ในสำนวนกลอนของเพลง
จระเข้หางยาว จึงทำให้ผู้บรรเลงเกิดความแม่นยำในเรื่อง
ของการใช้ไม้การจดจำทำนองที่คล้ายกัน น้ำเสียงที่
หนักแน่นมีคุณภาพชัดเจน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เพลงจระเข้
หางยาว สามชั้น เป็นเพลงสำหรับฝึกพื้นฐานการบรรเลงที่
มีความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

1. ทศนวิพากษ์สำนวนกลอนซออุ เพลงจระเข้
หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลป์
สุโขทัย กลอนเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น สอดคล้องตาม
เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานใน
การนำไปใช้สอนเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงซออุตามขั้นที่
1-8 ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ในการบรรเลง มีความสามารถ
ในการใช้เทคนิคการบรรเลงซออุระดับปานกลาง เพื่อเป็น
ฐานการบรรเลงซออุในขั้นสูง (ขั้นที่ 9-11) ระดับความ
เหมาะสมของการเลือกใช้สำนวนกลอนของคณาจารย์
นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อยู่ในระดับ 5
เหมาะสมที่สุด

2. การวิเคราะห์สำนวนกลอนพบว่า ทำนองเพลง
ในแต่ละท่อน มีการใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง ลักษณะกระสวน
จังหวะของทำนองเพลงจระเข้หางยาว สามชั้น มีทั้งหมด 14
รูปแบบ สำนวนกลอนที่ปรากฏ ประกอบด้วย กลอนไต่ลวด
กลอนผสมทางฆ้อง กลอนไต่ไม้ กลอนสับนก สำนวนกลอน
ที่มีการนำมาบรรเลงมากที่สุด คือ กลอนไต่ลวด ทักษะที่ได้
จากการบรรเลงสำนวนกลอน ได้แก่ 1) ทักษะการใช้ไม้กด
สายที่แม่นยำ เกิดจากการใช้สำนวนกลอนไต่ลวด กลอน
ไต่ไม้ และกลอนผสมทางฆ้อง 2) ทักษะการสร้างเสียงที่มี
คุณภาพ เกิดจากการใช้สำนวนกลอนสับนก ที่เน้นน้ำหนัก
เสียงที่เรียบเสมอกัน เน้นการใช้คันชักและการกดสายที่มี
ความกลมกลืนระหว่างนิ้วมือและคันชัก 3) ทักษะการจดจำ
ทำนองเพลงที่แม่นยำ เกิดจากลักษณะโครงสร้างเพลงที่เป็น
เพลงทางพื้นที่มีทำนองหลักคล้ายกันในแต่ละท่อน แต่มีการ
ใช้สำนวนกลอนซออุหลากหลายเพื่อให้เกิดสุนทรียะ

อภิปรายผล

1. ทศนวิพากษ์สำนวนกลอนซออุ เพลงจระเข้
หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลป์
สุโขทัย

เพลงจระเข้หางยาว สามชั้น นับเป็นเพลงอัน
ทรงคุณค่า ที่ผ่านการกลั่นกรองให้เป็นเพลงสำหรับฝึกฝน
ทักษะที่สำคัญ จากศิลปินแห่งชาติ คือ ครูมนตรี ตราโมท
(ศิลปินแห่งชาติ) โดยได้วางแนวทางให้เพลงจระเข้หางยาว
สามชั้น เป็นเพลงสำหรับเริ่มสอนผนวกอยู่ในเพลงดับตัน
เพลงฉิ่ง (มนตรี ตราโมท, 2545, น. 102-104) เนื่องจาก
ลักษณะสำนวนกลอนไม่ยาก ไม่ง่ายจนเกินไป เปรียบเสมือน

แบบฝึกหัดเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การบรรเลงเพลงเดี่ยวให้ได้คุณภาพเสียงที่ดี ลักษณะสำนวนกลอนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับทางฆ้อง ในเรื่องลูกตกและบันไดเสียง สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติยา รุสสมัย (2552, น. 59) ที่ได้ศึกษาทางเพลงสารถิ ซึ่งเป็นเพลงที่มีโครงสร้างเป็นเพลง 3 ท่อน เช่นเดียวกับเพลงจะเข้หางยาว แล้วพบว่า เสียงลูกตกส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน ด้วยเหตุนี้ ผลทัศนวิพากษ์ของเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย จึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย แสดงถึงประโยชน์ในเชิงวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ การผูกสำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว ใช้วิธีการเขียนทำนองหลักด้วยซอด้วง แล้วจึงแปลทำนองเป็นสำนวนกลอนซออุ เช่นเดียวกับหลักการแปรทำนองของเครื่องเป่าพาทย์ที่มีฆ้องวงใหญ่เป็นต้นแบบทำนองหลักให้ระนาดเอกแปลสำนวนกลอน สอดคล้องกับหลักแปลทำนองของ มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533, น. 20 - 29) ที่กล่าวว่าในการบรรเลงดนตรีไทย มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ทำนองหลัก ทำนองแปร และจังหวะ โดยส่วนสำคัญที่สุด คือ “ทำนองหลัก” เป็นทำนอง “ทางฆ้อง” ที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ซึ่งใช้บรรเลงรวมวง โดยบรรเลงตามหลักการและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ ทำนองหลักเป็นทำนองที่ได้รับการยอมรับ ตกลงที่จะนำมาใช้สืบทอดกันมาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการประดิษฐ์ทำนองแปร และเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ ตามหลักวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ทำนองหลักมีบทบาทในเชิงวัฒนธรรมที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” ถ่ายทอดกันมาด้วยการบอกเล่า เพลงไทยที่ปรากฏสามารถคงอยู่คู่กับสังคมไทยได้เป็นร้อยปีเนื่องจากในทำนองหลักมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ บันไดเสียง วรรณเพลง ลูกตก อัตราจังหวะ และมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความสั้น ความยาวของเพลง ซึ่งอยู่ในรูปของจังหวะและหน้าทับ ส่วนทำนองแปรนั้นหมายถึงทำนองเพลงที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีอื่น ๆ ซึ่งหมายถึงการขับร้องด้วย โดยแปรหรือประดิษฐ์จากทำนองหลักหรือ “ทางฆ้อง” ให้เป็นทำนองของแต่ละเครื่องมือตามหลักและวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น ทำนองแปร อาจมีทำนองเพลงที่แตกต่างจากทำนองหลักโดยสิ้นเชิง หรือ มีทำนองเพลงคล้ายคลึงกับทำนองหลัก ทำนองแปรและ

ทำนองหลัก (ทางฆ้อง) จะต้องมีความสัมพันธ์กันในเรื่องเรื่องความยาวของทำนองเพลง เสียงลูกตก และบันไดเสียง

2. วิเคราะห์สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

สำนวนกลอนซออุเพลงจะเข้หางยาว สามชั้น เป็นสำนวนกลอนที่เน้นความชัดเจนของเสียง และมีความไพเราะ น่าฟัง มุ่งเน้นให้ผู้ที่ได้บรรเลงเกิดทักษะการสร้างเสียงที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ ไปสู่ความเป็นมืออาชีพ โดยมีผู้สอนคอยประเมินศักยภาพให้เกิดความคล่องตัวของระบบนิ้ว กล้ามเนื้อ สำหรับการบรรเลงในทักษะเพลงเดี่ยวชั้นต่อไป สอดคล้องกับระบบ PQCT (Professional Quality Competency Teaching) ของจีรพล เพชรสม (2555, น. 1) ที่กล่าวว่า การบรรเลงที่มุ่งเน้นคุณภาพ ความไพเราะและความคล่องตัว เนื่องจากการฝึกทักษะแต่ละสำนวนกลอนมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพอย่างชัดเจน ดังที่ กลอนไต่ลวด เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้นิ้วกดสายแบบเรียงเสียงขึ้นพื้นฐาน ช่วยให้จดจำการวางนิ้วกดสายให้แม่นยำหนักพอดี กลอนผสมทางฆ้อง เน้นให้เกิดทักษะการแปรทางซออุกับทางฆ้อง เกิดความเข้าใจในพื้นฐานการแปรสำนวนกลอนซออุให้ตรงกับลูกตกของทางฆ้อง กลอนไต่ไม้ เน้นทักษะการกดสายให้แม่นยำเสียงในแบบข้ามเสียงมากขึ้น กลอนสับนก เน้นให้เกิดทักษะการใช้คันชักสือออกเข้าแบบย้ำเสียง เพื่อให้มีทักษะการใช้น้ำหนักมือที่สม่ำเสมอชัดเจนเท่า ๆ กัน สอดคล้องกับสมรรถนะในการบรรเลงอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากการวางแผน การเตรียมการ และการประเมินผลสำเร็จโดยผู้สอน เมื่อการบรรเลงมีคุณภาพเสียงที่ดี จึงแสดงสมรรถนะในด้าน P = Professional (ความเป็นมืออาชีพ) ด้าน Q = Quality หมายถึง คุณภาพของเพลง คุณภาพของคน และส่งผลให้เกิดคุณภาพการบรรเลงที่มีความไพเราะ แสดงผลสืบเนื่องถึงด้านการเรียนการสอน C = Competency (สมรรถนะในการบรรเลง) คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ T = Teaching (ระบบการสอน) การถ่ายทอดการประเมินผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะฝีมือในการบรรเลงอย่างมีคุณภาพ ความคล่องตัวของระบบสมอง กล้ามเนื้อ หรือความชำนาญ การคิดประดิษฐ์ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำนองเพลง รวมถึงสมรรถนะในเรื่องการบรรเลง ในเรื่องฝีมือ ในเรื่องคุณภาพ หรือรสนิยมในการบรรเลงอย่างไพเราะ

การจัดทำทัศนวิพากษ์ โดยนำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกรมศิลปากร, 2553, น. 12 - 30) แสดงความเชื่อมโยงสอดคล้องว่าเพลงจะเข้าทางยาว สามชั้น แนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย มีความเป็นมาตรฐานตามเกณฑ์ดังที่ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงข้อเสนอแนะว่าเพลงจะเข้าทางยาว สามชั้น เป็นแบบฝึกไล่มือที่มีระดับเสียงครบทุกเสียง ส่งผลให้เกิดความคุ้นชินกับระดับเสียง ประกอบกับการใช้นิ้วกดให้ตรงเสียงและไม่ผิดเพี้ยน เป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความพร้อมในการบรรเลงเพลงในระดับที่สูงขึ้นตามหลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้นที่ 1 - 3 ชั้นเตรียมประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามคำสั่ง และเป็นผู้รู้เสียงดนตรี นอกจากนี้สำนวนกลอนแต่ละสำนวนกลอน ทำให้เกิดทักษะสำคัญที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย กลอนไต่ลวด เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้นิ้วกดสายแบบเรียงเสียงกลอนผสมทางซ้อง เน้นให้เกิดทักษะการบูรณาการทางซ้องกับทางฆ้อง กลอนไต่ไม้ เน้นทักษะการกดสายข้ามเสียงกลอนสับนก เน้นให้เกิดทักษะการใช้คันชักสือออกเข้าแบบย่ำเสียง สำนวนกลอนที่กล่าวในข้างต้นมีความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการจดจำระดับเสียง ฝึกทักษะการสืเสียงเสียงและข้ามเสียง ไม่ให้ผิดเพี้ยน ทำให้เกิดกำลังในการสี จึงสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้นที่ 4-6 ความสามารถในการใช้กำลังบังคับเครื่องดนตรี มีประสิทธิภาพในการจำ และชั้นที่ 7 มีความสมบูรณ์ในกระบวนการฝึกฝนการบังคับเครื่องดนตรี และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 8 คือ มีความสมบูรณ์ ความสามารถในการบรรเลงระดับปานกลาง

เมื่อนักเรียน นักศึกษา มีความพร้อมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา มีแบบฝึกหัดที่เป็นต้นแบบมาตรฐานสำนวนกลอนเพลงจะเข้าทางยาว สามชั้น ที่ผ่านการทำทัศนวิพากษ์จากคณาจารย์ เพื่อนำมาฝึกฝน จนเกิดความแม่นยำ จากการฝึกฝน ทำซ้ำบ่อยๆ ทำให้เกิดความไพเราะในการบรรเลงซอด้วง และมีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนนั้น

สอดคล้องกับทฤษฎีฝึกหัดขัดเกลา (พูนพิศ อมาตยกุล, 2555, น. 5) ที่กล่าวว่าเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มาเสริมร่างกาย และสติปัญญาที่เหมาะสม จะส่งเสริมให้บุคคลนั้นมีความสำเร็จ นอกจากนี้ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มีการเลือกใช้เครื่องดนตรีดี ผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบแบบแผนการบรรเลงซอด้วง มีการจัดทำทัศนวิพากษ์ เพื่อการพัฒนาความรู้จากการบรรเลงและเสนอแนวทางพัฒนาจากผู้ฟัง มีผลให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเทคนิควิธีการที่จะพัฒนาข้อบกพร่องของผู้เรียน สอดคล้องกับทฤษฎีบันได 9 ขั้น ทางสุนทรียะ (พูนพิศ อมาตยกุล, 2560, น. 3) ที่กล่าวว่า สุนทรียะจะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้ฟังต้องมีฐานความรู้ในการฟังดนตรี โดยผู้บรรเลงต้องมีการเตรียมความพร้อม ฝึกฝน ปรับทางบรรเลงให้เกิดสุนทรียะเพื่อนำเสนอต่อผู้ฟัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ควรมีการจัดทำทัศนวิพากษ์ทางเพลงอื่นๆ ตามแนวทางวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีต่างๆ ของผู้เรียน จากนั้นนำมาสังเคราะห์ความรู้ เพื่อจัดทำแบบเรียนคู่ขนานหลักสูตร นาฏดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1.2 ควรมีการวิเคราะห์สำนวนกลอนเพลงเดี่ยวซอด้วง เพลงอื่นๆ ตามแนวทางการบรรเลงของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการใช้ระบบเสียงซอด้วงในเพลงสำเนียงภาษาต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างระบบเสียงเพลงไทย กับเพลงภาษา จากนั้นนำมาสังเคราะห์ความรู้ เพื่อจัดทำแบบเรียนคู่ขนาน หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกรมศิลปากร. (2553). *เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2553*. สำนักมาตรฐานและประเมินผลระดับอุดมศึกษา.
- จิรพล เพชรสม. (2555). *ซอฮู้ ระบบ P.Q.C.T. หลวงไพเราะเสียงซอฝากไว้* โดยจิรพล เพชรสม. โรงพิมพ์พีเพรส.
- นิตยา รุ่งสมัย. (2552). *การศึกษาเพลงสภารถ*. [ปริณยานิพนธ์ปริณยานุหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัณฑิต ศรีบัว. (2560). *โน้ตเครื่องสาย*. [เอกสารประกอบการสอนที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2555). *สมองมนุษย์กับดนตรีและศิลปะการแสดง*. [เอกสารประกอบคำบรรยายรายวิชาสุนทรียศาสตร์ทางดุริยางคศิลป์ไทย]. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2560). *บรรยายเรื่องสุนทรียศาสตร์กับเพลงดนตรี*. [เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสุนทรียศาสตร์กับดนตรี]. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- มนตรี ตราโมท. (2545). *คำบรรยายวิชาดุริยางค์ศาสตร์ไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.